

Stadsarchief Ieper

Inhoudelijk verslag 2023

Regionaal ingedeelde culturele archiefinstelling 2019-2023
in het kader van het Cultureel-erfgoeddecreet van 24 februari 2017

De Vlaamse Regering besliste op 28 september 2018 om voor de beleidsperiode 2019-2023 aan Stadsarchief Ieper een jaarlijkse werkingssubsidie van 40.000 euro toe te kennen voor de uitvoering van de functies zoals voorzien in het Cultureel-erfgoeddecreet van 24 februari 2017. De Vlaamse Regering formuleerde bij haar beslissing volgende aandachtspunten. Per aandachtspunt geven we de stand van zaken.

Het is belangrijk dat een echt doelgroepenbeleid ontwikkeld wordt, net als een communicatiebeleid dat specifiek gericht is op de regionale werking van het stadsarchief.

Stand van zaken: aandachtspunt te ontwikkelen over de ganse periode; een doelgroepenbeleid en communicatiebeleid specifiek gericht op de regionale werking werd in 2020 opgemaakt en bezorgd bij het jaarverslag 2020.

Het stadsarchief dient meer aansluiting te zoeken met het netwerk van landelijke erfgoedspelers met het oog op samenwerking, afstemming en expertisedeling.

Stand van zaken: aandachtspunt te ontwikkelen over de ganse periode, wordt actief vermeld in het inhoudelijk verslag.

Vanuit de projectvereniging CO7 zou een vertegenwoordiger in de archiefcommissie opgenomen moeten worden, met het oog op een verdere afstemming van de regionale dienstverlening van het stadsarchief en de erfgoedcel CO7.

Stand van zaken: een vertegenwoordiger van CO7 werd in 2019 opgenomen in de nieuw samengestelde archiefcommissie.

De stad Ieper moet dringend werk maken van het actualiseren van de functiebeschrijvingen en daarbij voldoende rekening houden met de twee deelwerkingen binnen het stadsarchief (cultureel en bestuurlijk-administratief). Tegelijk moeten de deelwerkingen ook duidelijker in een verfijnd organogram weergegeven worden. De commissie vraagt dat dit eind 2019 in orde gebracht wordt en dat hierover aan het Departement CJM gerapporteerd wordt in het jaarverslag.

Stand van zaken: de functiebeschrijvingen werden in 2019 geactualiseerd en formeel goedgekeurd door het College van Burgemeester en Schepenen op 18 november 2019. Daarbij werden de deelwerkingen duidelijker in een verfijnd organogram weergegeven. De nodige documenten en bewijsstukken werden bezorgd in 2020 bij het jaarverslag van 2019.

Het stadsarchief moet actiever en tijdig optreden met het oog op een verlenging van de bruikleenovereenkomst met het Rijksarchief voor het Kasselrij-archief na 2022. Gezien het belang van dit archief voor de collectie mag er niet afgewacht worden.

Stand van zaken: zie jaarverslag 2021.

In het vervolg van dit inhoudelijk verslag rapporteren we zoals voorgeschreven over de werking per basisfunctie.

herkennen en verzamelen

het benoemen, in kaart brengen, registreren, documenteren, waarderen, verwerven, selecteren en herbestemmen van cultureel erfgoed

VERWERVEN VAN ARCHIEVEN

Stadsarchief Ieper heeft een spilfunctie bij het bewaren van het archivalisch erfgoed van de regio rond Ieper. Stadsarchief Ieper stimuleert een goede archiefzorg bij de private archiefvormers en neemt indien opportuun deze archieven via schenking of bewaargeving in de collectie op. Daarnaast wordt conform het collectieplan de collectie verrijkt met diverse aankopen via het commerciële circuit.

ACQUISITIEPLANNING

De archiefcollecties in de regio worden in kaart gebracht, net als de wijze waarop ze geïnventariseerd zijn. Er worden hieraan de nodige initiatieven gekoppeld, zoals advisering, vorming, archiefoverdracht, enz.

SCHENKINGEN EN BEWAARGEVINGEN

Personen, verenigingen en andere actoren of organisaties in de regio Ieper worden aangespoord om archief, documentatie of beeldmateriaal aan Stadsarchief Ieper te schenken of in bewaring te geven. Dit gebeurt via netwerking maar wordt ook versterkt door de publiekswerking en communicatiestrategie die het archiefbewustzijn in de regio verder vergroten. Op die manier wordt de positie van Stadsarchief Ieper als bewaarder van de geschiedenis van de stad en streek versterkt.

Verschillende archieven werden (meestal ongeïnventariseerd) gedeponereerd.

- Schenking Noël Ghekiere, brief uit 1840
- Schenking Lut Gekiere, enkele stukken van de heemkundige kring Wibilinga
- Schenking Willy Everaet, stukken over Zillebeke, kadaster
- Schenking archief van de stadsgids Oswald Gryson
- Schenking archief Heemkring Selebeke
- Schenking Frans Cornillie, archiefstukken Sint-Michiëlsschool
- Schenking archief Dominique Labrique d'Aigremont
- Schenking archief Crescendo-Thuynegilde
- Schenking militaire zakboekjes en trouwboekjes
- Aanvulling kerkarchief Sint-Jacobs
- Schenking van Françoise Verslyppe: foto's van Elverdinge
- Schenking van Bart Verstraete: 2 fotoalbums van jubilea en vieringen van de burgemeester

	<ul style="list-style-type: none"> • Schenking van Sylviane Degroote: foto's van de Grote Markt en allerhande documenten van Polydor Blanchaert • Schenking van Jacques Heekhout: facturen en toneelteksten • Schenking van Leen Verbeure: foto's het bedrijf van haar grootvader, die kerken restaureerde in de Westhoek na WO1 • Schenking van Carmen Ronsse: foto's • Schenking van Bernard Deman: kaart van Brussel • Schenking van Sandra Dewaele: foto's van de turnkring • Schenking van Insani Petillion: archiefstukken van Rita Gruwier • Schenking Antoinette Debever-Lambert: losse stukken Ieper, ca.1830 • Verschillende losse klas- en familiefoto's • Foto's, bidprentjes en rouwbrieven, albums
AANKOPEN	
<p>Stadsarchief Ieper breidt door doelgerichte aankopen zijn collectie uit. Er wordt aangekocht in functie van de komende tentoonstellingen en op basis van regionale (Westhoek), grensoverschrijdende (Frans-Vlaanderen) en typische Ieperse themata.</p> <p>Stadsarchief Ieper legt een uitgebreide en brede wetenschappelijke bibliotheek aan. Deze collectie weerspiegelt de vele gezichtspunten op de geschiedenis van de Westhoek: algemeen, genealogisch, heemkundig, rechtshistorisch. Zowel historische als hedendaagse Nederlandse, Franse, Engelse en Duitse publicaties worden verworven.</p>	
<p>De collectie wordt aangevuld via doelgerichte aankopen in het kader van de regionale positionering van Stadsarchief Ieper.</p>	<p>Vier grote aankoopdossiers bij Veilinghuizen Arenberg en Van de Wiele (6.360 euro) en meerdere losse aankopen bij private personen (7.530 euro) waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fotoalbum inhuldiging graaf Camille de Laubespain, Elverdinge, 1897 • Eén kaart "Leo belgicus – Belgii veteris" bij Ortelis, ca.1600 • Acht Ieperse 17de- en 18de eeuwse kaarten • Twaalf Ieperse 17de- en 18de-eeuwse Ieperse stadszichten • Tweeëntwintig 19de-eeuwse Ieperse stadsgezichten • Vier (vesting)kaarten en plannen van Wervik en Menen • Drie 20ste-eeuwse zeefdrukken van Ieperse gebouwen • LOYS Ferdinandus (auteur uit Noordpeene), Nieuwen spiegel der jongheyd, 1772 • Histoire du traité de la paix conclüe sur la frontiere d'Espagne, Keulen, 1665 (Vrede van de Pyreneeën) • HOSSCHIUS Sidronius (auteur uit Merkem), Elegiarum libri sex, Lyon, 1688 • MARIN, Michael-Angelus, Theodulus, Ieper, ca.1770 • Een oorkonde uit 1334 betreffende de heer van Voormezele • Een lot losse nota's met Ieperse grafschriften, 19de eeuw • BLOSIUS, Ludovicus, Troost der zielen, Ieper, 1745

	<ul style="list-style-type: none"> • Grenskaart van het Noorderdepartement (Frans-Vlaanderen), 1790 • Twaalf 18de- en 19de-eeuwse leperse stadszichten • Handgeschreven testament van de leperse bisschop Antonius Dehennin, 1613 • Handgeschreven tractaat (met plannen) over vestingbouw door Bernard de Bédidor, 1723 • TORCHON François, Jérémie, leper, 1772 • BRODRICK Thomas, History of the late war and the treaty of Utrecht, Londen, 1713 (Spaanse successieoorlog) • LUPUS, Christianus (leperse auteur), Opuscula posthuma, Brussel, 1690 • JANSENIUS Cornelius, Tetrateuchus, Leuven, 1699 • WENIS Petrus, Gratulatio chronographica, leper, 1713 • Reclusa Belgarum gratia... ghilde der Victorinen binnen Pooperinghe, leper, 1716 • Syncharmata ad augmentum... Ioanni Baptistae de Smet... episcopi Iprensi, Gent, 1731 • Applausus anagrammaticus... Guilielmo Delvaulx, leper, 1756 • CABILLIAU Boudewijn (leperse auteur), Epistolarum, Nürnberg, 1698 • FLORISOONE Prosper, Canticum lauda Sion Salvatorem, leper, 1777 • CABILLIAU Boudewijn (leperse auteur), Epigrammata selecta, Lyon, 1623 • VAUBAN Sébastien, Manière de fortifier, Parijs, 1689
	De aankopen voor de wetenschappelijke bibliotheek inclusief oude drukken en kleinere archivalia bedroegen circa 17.980 euro en nog eens circa 2.710 euro voor tijdschriften.
AFSTOTEN EN AFBAKENEN COLLECTIE	
De collectie wordt verder opgeschoond, met speciale aandacht voor de wetenschappelijke bibliotheek. Een strikte toepassing van het collectiebeleid zorgt ervoor dat afstoten kan worden vermeden.	
Er wordt onderzocht welke mogelijkheden er bestaan om de dubbele publicaties en publicaties die niet passen in het collectieprofiel af te stoten.	Een deel niet-relevante boeken (uit schenkingen of overgebracht uit de stadsbibliotheek) werd definitief afgevoerd.
BEHEER VAN ARCHIEVEN	
De collecties en archieven worden op een deskundige wijze beheerd en in optimale omstandigheden bewaard. De basisregistratie gebeurt volgens de internationale standaarden. Dankzij een doorgedreven registratie zijn de collecties en archieven voor het brede publiek toegankelijk en raadpleegbaar, waar het kan op digitale wijze.	
REGISTRATIE	
Stadsarchief leper maakt al jaren werk van een zorgvuldige en gedetailleerde registratie, met een daaraan gekoppelde digitalisering. Stadsarchief leper werkt op maat van en in samenwerking met de gebruikers aan een verdieping van deze geautomatiseerde registratie.	

Bijwerken van het archievenoverzicht.	Het archievenoverzicht werd aangevuld met vermelding van de nieuw verworven archieven.
Nieuw verworven archieven en collecties worden geïnterpreteerd.	<p>De controle en inventarisatie van de oude drukken (voor 1800) werd beperkt voortgezet (56 nieuwe titelbeschrijvingen en ca. 30 herbeschrijvingen).</p> <p>De collectie oude drukken omvat op heden 4.308 titels (56 nieuwe titels). De nummers 1-1.650 en 3.557-4.308 zijn accuraat ingevoerd. Het overgrote deel van de nummers 1.651-3.556 dient verder aangepast te worden. De aanpassing van deze nummers is lopende; er zijn hiervan reeds 375 titels aangepast.</p> <p>C02_ Fototheek: 970 nieuwe foto's werden geïnterpreteerd C03_ Verkoopaffiches: 4 nieuwe affiches werden geïnterpreteerd C08_ Topografische atlas: 6 nieuwe kaarten werden geïnterpreteerd C14_ Stukken Ancien Regime: 21 nieuwe stukken werden geïnterpreteerd C15_ Postkaarten: 94 nieuwe postkaarten werden geïnterpreteerd C19_ Personalia Personen en Verenigingen: 26 nieuwe stukken werden geïnterpreteerd C24_ Porseleinkaarten: 30 nieuwe porseleinkaarten werden geïnterpreteerd C31_ Programma's en Brochures: 51 stukken werden geïnterpreteerd C32_ Notariële akten: 62 akten werden geïnterpreteerd F10_ Ridder Decock: 27 nieuwe nummers werden geïnterpreteerd F71_ Michel Ryde: 23 nieuwe nummers werden geïnterpreteerd F81_ Henri Saesen: 14 nieuwe nummers werden geïnterpreteerd F82_ Vandenpeereboom: archief werd geïnterpreteerd (1038 nummers) F83_ Justin Vandamme: archief werd geïnterpreteerd (73 nummers) F85_ Lambrecht: archief werd geïnterpreteerd (502 foto's) F86_ Denise Dehaene: archief werd geïnterpreteerd (634 foto's) F87_ Leen Verbeure: archief werd geïnterpreteerd (132 foto's) F88_ Trui Gytel: archief werd geïnterpreteerd (45 nummers) F90_ Tamboryn: archief werd geïnterpreteerd (55 nummers) VER07_ Chiro Kroonwacht: inventarisatie werd afgewerkt (32 nummers en 4.958 foto's) VER12_ Sint-Sebastiaansgilde: 319 nummers en 47 foto's werden geïnterpreteerd VER41_ KSA Ieper: archief werd geïnterpreteerd (1757 nummers en 1377 foto's) VER56_ Vereniging Ons Tehuis: archief werd geïnterpreteerd (403 nummers, 3.881 foto's en 13 albums) VER58_ Volleybalclub De Katjes: archief werd geïnterpreteerd (47 nummers en 34 foto's) VER59_ Gezinswandelclub Nooit Moe: archief werd geïnterpreteerd (244 nummers en 231 foto's) VER62_ Koninklijke Schuttersgilde Willem Tell: archief werd geïnterpreteerd (255 nummers) VER73_ Iepers Operettegezelschap: archief werd geïnterpreteerd (411 nummers en 3.344 foto's) VER74_ Willemsfonds: archief werd geïnterpreteerd (1 nummer) VER76_ Onderwijsmuseum: archief werd geïnterpreteerd (692 nummers en 59 foto's) B10_ Comité canal de la Lys à l'Yperlee: archief werd geïnterpreteerd (60 nummers)</p>

	Poortersboeken: er werden 7 bijkomende poortersboeken ingevoerd C09_leperse aanwinsten: er werden 18 nummers geïnventariseerd.			
Het foto- en knipselarchief Bossaert (F14) wordt verder geïnventariseerd.	Het volledige archief bevat 53.000 beschrijvingen (foto's, negatieven, krantenknipsels). Beschrijving gebeurt door vrijwilliger Wilfried Parmentier. De beschrijving van het archief, gestart in 2003, werd in 2021 afgerond.			
Registratieachterstand bibliotheek wegwerken en omzetten Vubis naar Wise	De omzetting van de in 2010 rudimentair ingebrachte titels werd voortgezet (cfr. ook statistieken Wise; ca. 11.225 titels van de 12.000 rudimentair ingebrachte titels zijn inmiddels overgezet).			
Het project erfgoedinzicht wordt naar het brede publiek toe gepromoot (tabel: aantal items op erfgoedinzicht.be).	1/01/2015	13.402		
	1/01/2016	14.671		
	1/01/2017	18.549		
	1/01/2018	19.916		
	1/01/2019	23.617		
	1/01/2020	24.830		
	1/01/2021	24.857		
	1/01/2022	24.839		
	1/01/2023	24.839		
	1/01/2024	24.839		
Statistiek Adlib			Archieven	Collecties
	1/03/2012	33.449	55.495	88.944
	1/03/2013	36.659	56.849	93.508
	1/01/2014	38.152	57.560	95.712
	1/01/2015	39.496	58.679	98.175
	1/01/2016	43.744	59.350	103.094
	1/01/2017	44.674	66.607	111.281
	1/01/2018	44.199	70.402	114.601

1/01/2019	44.202	74.110	118.312
1/01/2020	44.212	75.227	119.439
1/01/2021	44.212	74.539	118.751
1/01/2022	44.212	74.539	118.751
1/01/2023	44.212	74.539	118.751
1/01/2024	44.212	74.539	118.751

Er wordt niet verder ingevoerd in Adlib in afwachting en voorbereiding van ingebruikname van een nieuw archiefbeheersysteem. Het stadsarchief volgt hiervoor de ontwikkelingen op van de Erfgoeddatabanken.

Statistiek Vubis/Wise

	Monografieën	Reeksen (Rechtbank)	Reeksen	Thesissen	Tijdschriften	Totaal
1/03/2012	12.643	746	257	228	5.265	19.143
1/03/2013	13.523	746	443	230	5.421	20.363
1/01/2014	14.073	746	835	256	5.624	21.534
1/01/2015	14.997	746	1.714	263	5.786	23.506
1/01/2016	16.275	1.200	1.939	304	6.997	26.715
1/01/2017	17.669	1.341	2.051	337	8.307	29.705
1/01/2018	18.839	1.346	2.098	384	8.582	31.249
1/01/2019	19.862	1.347	2.120	419	8.793	32.541
1/01/2020	21.230	1.364	2.251	432	8.990	34.267
1/01/2021	21.796	1.364	2.516	512	9.085	35.273
1/01/2022	22.752	1.368	2.593	512	9.368	36.593
1/01/2023	23.502	1.392	2.687	514	9.596	37.691
1/01/2024	24.109	1.400	2.754	529	9.731	38.523
	+ 607	+ 8	+ 67	+15	+ 135	+ 832

Andere	<p>Data-invoer van de poorterslijsten: 7 boeken overgezet (totaal van 46 overgezette boeken) door vrijwilligers Liesbet Debruyne en Lisa Schietgat.</p> <p>F03_Jules Coomans wordt herverpakt zodat de plannen optimaal bewaard kunnen worden. In 2023 werden 1.152 plannen verpakt (op een totaal van 5.840 plannen). Het project loopt over verschillende jaren. Vrijwilligers Stephane Debonne, Christien Boksoen, +Marnick Vanuxem, Idy Decock en Pieter Lust worden hiervoor ingezet.</p>
--------	--

behouden en borgen

het verzekeren van het voortbestaan van cultureel erfgoed door het in adequate omstandigheden te bewaren, te conserveren, te restaureren, te actualiseren, te borgen en door te geven

CONSERVATIE

Stadsarchief Ieper blijft inzetten op een goede bewaring van zijn collectie. Het magazijnbeheer wordt geoptimaliseerd en alle archieven worden in zuurvrije dozen en omslagen verpakt. In samenwerking met CO7 wordt er werk gemaakt van een calamiteitenplan.

In 2023 werden een aantal boeken en tijdschriften en oude drukken professioneel ingebonden.	Er werden 196 boeken en tijdschriften ingebonden (vgl. in 2022: 371; in 2021: 468; in 2020: 445; in 2019: 415).
De collectie wordt op een duurzame, zuurvrije manier verpakt.	De fotocollectie werd op uniforme wijze verder verwerkt (SECOL-mappen in blauwe boxbinders). De fototheek (zonder de uit andere archieven uitgelichte foto's) omvat per 31/12/2023: 13.154 foto's (+970) en 5.640 postkaarten (+94). Broze heropbouwplannen en kaarten worden in melinex verpakt zodat ze niet (verder) kunnen scheuren.
De uit de administratie overgebrachte stukken die permanent bewaard moeten worden, worden correct opgeslagen.	De verwerking van het gemeentearchief werd voortgezet.
Technisch onderhoud.	De opmaak van een calamiteitenplan (collectiehulpverleningsplan) voor het stadsarchief werd voortgezet onder begeleiding van Object Care (https://object-care.be/), gespecialiseerd in preventieve conservering. Hiervoor waren er overlegmomenten o.a. op 13 maart en 8 juni 2023. Eind 2023 werd het plan afgewerkt, er volgt nog een toelichting en verdere implementatie in 2024.

RESTAURATIE

Jaarlijks wordt een beperkt aantal collectiestukken gerestaureerd of ondergaan deze een preventieve conservatiebehandeling. Het gaat voornamelijk om objecten die een dringende ingreep vereisen.

Belangrijke stukken met ernstige schade worden professioneel hersteld.	Geen (grote) actie in 2023.
--	-----------------------------

DIGITALISERING

Er wordt verder gedigitaliseerd op basis van de conservatienoden en de wensen van de archiefgebruikers.

Digitalisering van de verschillende collecties.

Digitaliseringsopdracht fotonegatieven Bossaert: de fotonegatieven van Gilbert Bossaert, die zestig jaar lang persfotograaf is geweest voor o.a. Het Volk en Het Wekelijks Nieuws, dateren grosso modo van de periode 1950-2010. Bossaert is in 2012 overleden. Hij fotografeerde in zijn lange carrière enorm veel evenementen, jubileums en andere speciale gelegenheden. Bossaert bleef altijd analoog fotograferen. De stad Ieper verwierf een eerste deel van zijn persoonlijk archief in 1994, later schonk zijn dochter het tweede deel. Het archief bestaat uit de verzamelde krantenknipsels (meer dan 46.000 artikels) en ongeveer 170.000 afbeeldingen. Het grootste deel bestaat uit negatievenstroken, waar per strook gemiddeld vier tot zes afbeeldingen staan. Eerder al gebeurde de digitalisatie van 95.000 afbeeldingen in 2020 (toen voor een totaal bedrag van 34.998,04 euro), 25.219 afbeeldingen in 2021 (voor een bedrag van 8.996,63 euro), 15.000 fotonegatieven in 2022 (voor een bedrag van 6.050 euro), naast eerdere digitalisaties in 2011, 2012 en 2019..

In 2023 werden de laatste negatieven gedigitaliseerd (36.301 stuks). Hiermee is de digitalisering van de collectie Bossaert afgerond en beschikt het archief over 202.060 gedigitaliseerde afbeeldingen.

Naast deze grote opdracht werden nog heel wat andere zaken gedigitaliseerd:

C15_Postkaarten: 183 postkaarten zijn gedigitaliseerd. Alle geïnventariseerde postkaarten zijn gedigitaliseerd.

F08_Ivan Bagin: 65 foto's werden gedigitaliseerd

F29_Pierrette Vandamme: 128 foto's werden gedigitaliseerd

F76_Etienne Hollebeke: 25 foto's werden gedigitaliseerd

VER19_College: 10.042 foto's werden gedigitaliseerd

VER43_Landbouwcomité: 167 foto's werden gedigitaliseerd

F03_Jules Coomans: 1.152 plannen werden gedigitaliseerd (dit project is lopend)

Plannen Technische Dienst: 955 plannen werden gedigitaliseerd (dit project is lopend)

Beschikbaar stellen van de digitaliseringsapparatuur voor andere erfgoedactoren uit de regio.

Memorial Museum Passchendaele 1917, Yper Museum en In Flanders Fields Museum maakten gebruik van de scanners voor het digitaliseren van hun kaartmateriaal en andere collecties. De boekscanner raakte defect; op de stadsbegroting was budget voorzien voor de vervanging.

	<p>De gemeenteraad verleende in zitting van 4 september 2023 goedkeuring aan de lastvoorwaarden, de raming en de plaatsingsprocedure van de opdracht 'Aankoop en onderhoud van een boekscanner inclusief software en pc'.</p> <p>Het college van burgemeester en schepenen gunde de opdracht op 18 december 2023 aan iGuana nv met de aankoop van het toestel Zeuschel OS A1 tegen het bedrag van 64.007,87 euro inclusief btw en inclusief een onderhoudscontract voor 5 jaar en ondersteuning en updates tot 10 jaar na installatiedatum voor zowel software als hardware. Levering is voorzien in voorjaar 2024.</p>
meemoo: overzetten audiovisueel materiaal.	<p>Er zijn dit jaar 3.217 items gearchiveerd in het meemoo-archiefsysteem. Dat brengt het aantal op 3.504 items.</p> <p>Het stadsarchief nam deel aan het digitaliseringsproject GIVE, waar de focus lag op het digitaliseren van glasplaten. Er werden 3.191 glasplaten beschreven en gedigitaliseerd. Het digitale bestand wordt in het archiefsysteem duurzaam bewaard.</p> <p>Ook werd voor het eerst via batch-intake digitaal geboren archief toegevoegd aan het meemoo-archief door het opladen van de interviews die voor de tentoonstelling 'In de wieg gelegd' zijn afgenomen (26 items).</p>
Digitalisering archief.	<p>Drie jobstudenten digitaliseerden archief (hoofdzakelijk bouwvergunningen en milieudossiers). De jobstudenten hebben ca. 2.000 bouwdoossiers en 488 milieudossiers gescand (per dossier zijn er gemiddeld 5 scans).</p>

onderzoeken

het onderzoeken van cultureel erfgoed en van cultureel-erfgoedwerking of het stimuleren en faciliteren ervan

STIMULEREN HISTORISCH ONDERZOEK

Historische geïnteresseerden worden ondersteund en gestimuleerd om hun resultaten bij een breder publiek bekend te maken. Studenten worden aangespoord om over de Westhoek te werken.

Stadsarchief Ieper werkt mee aan externe publicaties.

Het Stadsarchief is betrokken bij het nieuwe Publicatiefonds Ieper, dat opstartte in 2020. Het Publicatiefonds Ieper wordt beheerd door de Cultuurraad Ieper, Bibliotheek Ieper, Stadsarchief Ieper en dé Academie Ieper, met de steun van Stad Ieper. Het initiatief kwam er in de plaats van de Prijs voor Historische Publicatie (2008-2018) en de Prijs voor Cultuurhistorische Monografie (1988-2008). Stadsarchief Ieper maakt deel uit van de jury en draagt financieel bij in het Publicatiefonds.

In 2023 werd een projectsubsidie toegekend aan 'De Bossen van de Ieperboog, geschiedenis van landschap en natuur in de zuidelijke Ieperboog.', een uitgave van Natuurpunt Westland.

Samenwerking met onderwijs- en onderzoeksinstituten.

In 2023 waren er geen concrete acties.

Publicaties door archiefmedewerkers.

R. OPSOMMER, B. BATAGELJ, *International Archives Week challenge 2023 : electricity*. Celje-Ieper, 2023, 18 p.

J. VANDENBULCKE, R. OPSOMMER, De leenheerlijkheid Ter Waarde in Sint-Jan en Langemark, -Westhoek, 39 (2023), p.5-49.

VALORISEREN VAN HISTORISCH ONDERZOEK

Cfr. infra de rubrieken tentoonstellingen en verspreiden historisch onderzoek.

DIENSTVERLENING VIA HISTORISCH ONDERZOEK

Stadsarchief Ieper werkt samen met Cultuurraad Ieper bij het toekennen van straatnamen en namen van gebouwen.

Stadsarchief Ieper coördineert het werk van de straatnamencommissie (een subcommissie van de Cultuurraad) en zorgt voor het toekennen van historisch verantwoorde straatnamen.

De straatnamencommissie vergaderde op 9 oktober 2023 en kende vier nieuwe namen toe.

presenteren en toeleiden

het delen van cultureel erfgoed met erfgoedgemeenschappen, met het grote publiek of met specifieke doelgroepen via presentatie, toeleiding, educatie en door het beschikbaar te maken voor raadpleging en gebruik

PUBLIEKSWERKING

Stadsarchief Ieper vormt het geheugen van de maatschappij. Door middel van een groot aantal diverse instrumenten betreft het Stadsarchief Ieper het breedst denkbare publiek (lokaal, regionaal, nationaal en internationaal) bij zijn werking. Relevante doelgroepen worden via een kwalitatief hoogstaande en verscheiden werking in de breedte en diepte aangesproken.

KWALITATIEVE DIENSTVERLENING

Stadsarchief Ieper treedt op als aanspreekpunt voor cultureel erfgoed in de regio. Het stadsarchief verwerkt op wetenschappelijke en professionele wijze alle historische en genealogische vragen met betrekking tot de geschiedenis van de Westhoek. Het stadsarchief verstrekt advies en verwijst door. De digitale dienstverlening wordt verder uitgebouwd. Hierbij wordt gepoogd de verschillende basisfuncties van de leeszaal via digitale weg verder aan te bieden zodat een virtuele leeszaal ontstaat.

Aantal leeszaalbezoeken.	1993	1.326
	1998	1.952
	2003	3.055
	2008	1.737
	2009	1.638
	2010	1.746
	2011	1.757
	2012	1.606
	2013	1.716
	2014	1.493
	2015	1.244
	2016	1.281
	2017	1.293
	2018	1.353
	2019	1.264

	<p>2020 380 tussen 2 januari en 13 maart 2020</p> <p>210 tijdens de 21 weken dat er op afspraak gewerkt werd</p> <p>2021 426</p> <p>2022 390</p> <p>2023 663</p>
Uitgaande briefwisseling en uitleenregister (digitale dienstverlening).	<p>Registraties via het uitleenregister (stukken tussen de verschillende diensten): 292</p> <p>Merk op dat er sinds 2023 gewerkt wordt met Topdesk, een platform voor servicemanagement dat bij verschillende stadsdiensten gebruikt wordt. De registratie gebeurt nu per aanvraag en niet per dossier, wat het verschil verklaart met de voorgaande jaren (toen dit cijfer tussen 550 en 770 lag).</p> <p>Digitale aanvragen externen: 144</p> <p>Genealogische opzoeken: 52</p>
ARCHIEFBEZOEKEN	
Stadsarchief Ieper zet sterk in op bezoeken door alle mogelijke geïnteresseerden in de regio. Het richt zich daarbij ook tot specifieke doelgroepen (scholen, derde leeftijd, culturele verenigingen).	
<p>Stadsarchief Ieper organiseert bezoeken, biedt deze proactief aan het publiek aan, of sluit aan bij gelijkaardige initiatieven door de bibliotheek of andere stadsdiensten.</p> <p>Stadsarchief Ieper stelt zijn historische expertise ook op andere stedelijke locaties ter beschikking bij ontvangsten (bv. met toonmoment van archivalia).</p>	<p>10/01/2022: rondleiding Immaculata over stamboomonderzoek</p> <p>9/03/2023: rondleiding Broederschool Roeselare</p> <p>18/04/2023 – 2/06/2023: 12 rondleidingen voor klassen van Immaculata, Capucienen, Lyceum en OKAN Ieper rond het thema 'Beestig' in het kader van de Erfgoedweek</p> <p>4/05/2023: rondleiding over het archief van Jules Coomans (in samenwerking met Avansa en CO7)</p> <p>29/06/2023: rondleiding voor medewerkers van Archief en Bibliotheek Menen</p> <p>13/07/2023: rondleiding deelnemers sportkamp (in samenwerking met Bibliotheek Ieper)</p> <p>30/09/2023: rondleiding 'Bibgeheimen en archiefmysterieën', een blik achter de schermen van het Stadsarchief</p> <p>18/12/2023: rondleiding Immaculata over stamboomonderzoek</p>
TENTOONSTELLINGEN EN PUBLIEKSACTIVITEITEN	
Stadsarchief Ieper stimuleert een actuele benadering van zijn waardevolle collecties en archieven. Dit gebeurt bij voorkeur in samenwerkingsverband. Hierbij wordt in principe uitgegaan van de eigen collectie, waar mogelijk uitgebreid met andere collecties zoals Westhoek Verbeeldt en privéverzamelingen.	

Erfgoeddag Beestig	Het Stadsarchief nam deel aan Erfgoeddag met als thema 'Beestig'. Op het programma stond een openluchtexpo op vijf locaties in de stad. Deze locaties hebben door hun straatnaam of hun verleden een duidelijke link met de dierenwereld. De infokubussen presenteerden foto's en archiefstukken uit de eigen archiefcollectie en de beeldbank van 'Westhoek verbeeldt'. Scholen konden tijdens de Erfgoedweek een bezoek brengen aan het archief en op zoek gaan naar archiefstukken in het thema 'beestig'. De leerlingen ontdekten welke rol dieren spelen in de collectie van het archief.
Kindjes en Keikoppen, een grensgeval	Al eeuwenlang is er onderhuids of duidelijk voelbaar concurrentie tussen de inwoners van Ieper en Poperinge. Samen met het Stadsarchief en de Cultuurdienst van Poperinge slaan we de handen in elkaar en gaan op zoek naar de oorsprong van de vete en wat er nog van overblijft. Daarbij kijken we niet alleen naar wat Ieper en Poperinge scheidt, maar ook wat hen bindt. Omdat papieren archieven niet alles blootgeven, organiseerden we op zaterdag 21 oktober 2023 een ontmoetingsdag op de grens tussen Ieper en Poperinge. We verzamelden verhalen, beelden en documenten die de band tussen Ieperlingen en Poperingenaars illustreren. De mooiste foto's en getuigenissen krijgen een plaatsje in de erfgoedbank www.westhoekverbeeldt.be en worden verwerkt in een gezamenlijk project van de stadsarchieven. Het resultaat van deze unieke samenwerking wordt in het voorjaar van 2024 voorgesteld. Met de steun van CO7 plannen we een fietsroute, een quiz en een gegidste fietstocht onder de noemer 'Kindjes en Keikoppen, een grensgeval'.
Erfgoedhalte Carnaval	De Ieperse carnavalstradities werden in februari en maart 2023 belicht in de erfgoedhalte op het Beeldenplein.
Erfgoedhalte Gezinsbond Ieper	In 2023 bestond de Ieperse Gezinsbond exact een eeuw. Deze verjaardag werd gevierd met een nieuwe erfgoedhalte op het Beeldenplein. Met deze openluchtexpo die liep van 29 april tot eind juni 2023 schetste het Stadsarchief de lokale geschiedenis van de Ieperse afdeling van de Gezinsbond.
Erfgoedhalte Zonnige groeten uit Ieper	Het Stadsarchief en de beeldbank 'Westhoek verbeeldt' bewaren unieke toeristische postkaarten van Ieper en de deelgemeenten. De mooiste postkaarten werden van begin juli tot eind midden september tentoongesteld op het Beeldenplein.
Erfgoedhalte Hoge Zieken	Grenzend aan de dorpskern van deelgemeente Sint-Jan komt er een groot ecologisch landschapspark. Deze site herbergt een uniek stukje Ieperse geschiedenis. Een tijdelijke erfgoedhalte langs het Bellewaardebeekpad vertelt vanaf 15 oktober 2023 het verhaal van de leproserie Hoge Zieken die er 800 jaar geleden werd gebouwd.
Bruiklenen aan het Yper Museum	Het Stadsarchief toont permanent een tiental topstukken in het Yper Museum.

CREATIEVE COMMUNICATIE

Er wordt op een participatieve en interactieve manier gecommuniceerd met de gebruikers waarbij het stadsarchief de interesse van het publiek voor de geschiedenis van de streek aanwakkert.

Het gebruik van Facebook voor de digitale communicatie wordt verder gezet en ingepast binnen de klassieke communicatiekanalen (promotie evenementen, oproep naar beeldmateriaal, registratie niet geïdentificeerde foto's, link met de actualiteit, enz.). Stadsarchief streeft naar een stijgend aantal volgers.

1/01/2014	926
1/01/2015	1.396
1/01/2016	1.687
1/01/2017	2.029
1/01/2018	2.327
1/01/2019	2.637
1/01/2020	2.999
1/01/2021	3.639
1/01/2022	3.957
1/01/2023	4.507
1/01/2024	4.658
	+ 151

We beheren de Facebookpagina <https://www.facebook.com/stadsarchiefeper>.

Het aantal pagina-vind-ik-leuks steeg het afgelopen jaar naar 4.658. De pagina blijft jaarlijks groeien en kreeg er in 2023 151 'vind-ik-leuks' bij. De herkomst van de paginavolgers geeft goed het regionale bereik van Stadsarchief Ieper weer: ongeveer de helft van de paginavolgers is Ieperling, de overige volgers wonen voornamelijk in de ruime regio van de Westhoek. In totaal werden 136 Facebookposts online geplaatst en het Stadsarchief kreeg via Messenger 36 chatberichten.

Met een Instagram account wil het Stadsarchief de verscheidenheid van de archiefcollectie in beeld brengen, een blik achter de schermen geven en tentoonstellingen en lezingen promoten. Het Stadsarchief streeft met dit medium een jongere doelgroep na en mikt op interactie met het publiek en een stijgend aantal volgers.

20/04/2020 – 1/01/2021	515
1/01/2022	752
1/01/2023	854
1/01/2024	996

	+ 142
	In 2023 werden in totaal 42 Instagram-posts en 182 verhalen online geplaatst. Via de chatfunctie van Instagram ontving het Stadsarchief 32 berichten. Ongeveer twee derden van de Instagramvolgers woont buiten groot-leper.
De nieuwsbrief bevat de laatste nieuwtjes uit het Stadsarchief en informeert over publieksactiviteiten (lezingen, expo's, erfgoedhalte, rondleidingen ...) en nieuwe aanwinsten. Het nodigt de lezer uit om door te klikken naar de website van het Stadsarchief.	In 2023 is het Stadsarchief gestart met een digitale nieuwsbrief. De #Archiefbrief verscheen 5 keer en 319 personen zijn ingeschreven op de nieuwsbrief.
Overige communicatiemiddelen.	Alle publieksactiviteiten van het Stadsarchief worden opgenomen in het stadsmagazine 'Iedereen leper' (oplage 18.600 exemplaren) en via de digitale kanalen van de Stad leper (nieuwsbrief, Facebook, Instagram, Whatsapp) verspreid. Tentoonstellingen en lezingen worden ook via de website 'Uit in Vlaanderen' aangekondigd en in digitale nieuwsbrieven zoals deze van CO7 en de Archiefbrief van Provincie West-Vlaanderen opgenomen.
VERSPREIDING HISTORISCH ONDERZOEK	
Stadsarchief leper organiseert lezingen en congressen met nieuwe historische inzichten over de geschiedenis van de stad en de streek. Ook de aankopen van archivalia, oude drukken en wetenschappelijke boeken zijn hierop afgestemd. Indien de mogelijkheid zich voordoet komen ook bredere historische thema's aan bod.	
Organisatie lezingen.	17 april 2023: lezing 'Ongewenst wild in de middeleeuwen' in het kader van Erfgoeddag (80 aanwezigen) 9 juni 2023: lezing 'Josine Hellebout, leperse spionne in de Vlaamse Opstand' door Lisa Demets en Jelle Haemers (41 aanwezigen) 16 juni 2023: voorstelling 'Iepernummer' door bestuur van het tijdschrift Westhoek (30 aanwezigen) 22 september 2023: lezing 'Vondelingen en verlaten kinderen in de kasselrij leper' door Stefaan Lazoore in samenwerking met Familiekunde Vlaanderen leper-Diksmuide (32 aanwezigen)
Internationale Archiefvendag.	Van 5 tot 9 juni 2023 werd de Internationale Archiefweek gevierd met een online tentoonstelling. Stadsarchief leper en het Regionaal Archief van het Sloveense Celje sloegen voor het vierde jaar op rij de handen in elkaar om de grote verscheidenheid aan Europese archivalia in de kijker te zetten. 16 archieven uit de Europese unie doken in hun collectie op zoek naar een bijzonder

archiefstuk gelinkt aan het thema 'elektriciteit'. De archiefstukken werden op de website en de sociale media van het Stadsarchief digitaal tentoongesteld en gebundeld in een uitgebreide Engelstalige brochure met een bijdrage en eindredactie door Rik Opsommer:
<https://archief.ieper.be/archiefweek2023>.

participeren

het actief betrekken van de maatschappij, in het bijzonder van erfgoedgemeenschappen, bij cultureel-erfgoedwerking

NETWERKING EN SAMENWERKING

Stadsarchief Ieper neemt zijn verantwoordelijkheid op voor de brede erfgoedgemeenschap van de stad en de streek waarin het zich bevindt. Het stimuleert participatie en interactie vanuit deze gemeenschap.

SAMENWERKING MET ACTOREN IN EN BUITEN DE ERFGOEDSECTOR

Stadsarchief Ieper neemt een actieve rol op bij de culturele archiefwerking in de Westhoek en West-Vlaanderen en is actief in relevante regionale en landelijke netwerken.

Een overlegplatform tussen erfgoedverenigingen, archieven, musea en andere erfgoedactoren pleegt regelmatig overleg onder leiding van CO7.

Er werd regelmatig met de verantwoordelijken van CO7 overlegd. Er waren geen concrete bijeenkomsten van het overlegplatform (o.a. door personeelwissels).

West-Vlaams Archievenplatform. Een jaarlijks overlegplatform tussen alle West-Vlaamse publieke en private archieven.

Allison Cain, Goedele Wittouck en Alexander Declercq namen deel aan de WAP-dag op 20 maart 2023 in Wervik met als thema 'educatieve werking in archieven'.

Stadsarchief Ieper is actief in het netwerk van landelijke erfgoedspelers met het oog op samenwerking, afstemming en expertisedeling.

Rik Opsommer en Alexander Declercq namen deel aan de vergadering op initiatief van FARO met de erkende en regionaal ingedeelde archieven op 22 juni 2023 in Stadsarchief Gent.

Sinds 2023 is Stadsarchief Ieper betrokken bij het Archievenoverleg, het overleg landelijke archieven (voorheen OLAV), dat uitgebreid werd met de erkende bovenlokale archieven.

Alexander Declercq nam deel aan de bijeenkomsten op 21 september 2023 bij FARO in Brussel en 26 oktober 2023 bij Liberas in Gent.

Stadsarchief Ieper is partner in de aanvraag projectsubsidie cultureel erfgoed voor het project Nieuwe Tijdingen 2022-2023, een landelijk programma voor het behoud van het Vlaamse krantenerfgoed van de vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken.

Stadsarchief Ieper is partner in de aanvraag projectsubsidie cultureel erfgoed voor het project

	<p>CoDE-x, Collectie Datasets Erfgoedpraktijken – een aanwijzer voor collectiegebruik, een wegwijzer voor onderzoek van vzw Histories en vzw Vlaamse Erfgoedbibliotheken. Op 24 mei 2023 organiseerden Histories en CO7 een infosessie over CoDE-X in het Stadsarchief.</p> <p>Stadsarchief Ieper neemt actief deel aan relevante initiatieven rond kennis- en ervaringsdeling zoals het Meemoo partnerevent op 30 november 2023 in Brussel, de ledendag van VVBAD of Informatie aan Zee van VVBAD (diverse edities).</p>
<p>VRIJWILLIGERSWERKING</p> <p>De vrijwilligers worden ingezet ter ondersteuning van verschillende functies van het archief, van registratie tot behoud en beheer. De coördinatie van 'Ieper verbeeldt' gebeurt vanuit Stadsarchief Ieper. Deze elementen zorgen voor een wijd vertakt netwerk binnen de regionale gemeenschap.</p>	
<p>De inzet van de vrijwilligers bij de dagelijkse werking van het stadarchief is van onschatbare waarde. De vrijwilligers worden ingezet voor uiteenlopende taken: digitaliseren, inventariseren en conserveren. Qua projectmatige inzet is het vermelden waard:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de voorbereiding van tentoonstellingen. - inventarisatie collectie historische bouwplannen. - inventarisatie van rouwbrieven en bidprentjes. - intikken van poorterslijsten 	<p>Er zijn 19 vaste vrijwilligers: Maurits Cherchye, Johan Beun, Agnes Clarys, Jackie Liefhooghe, Wilfried Parmentier, Michel Vanelslander, Christine Simoens, Ken Deckers, Liesbeth Debruyne, Lisa Schietgat, Christine Boksoen, Stephane Debonne, Pieter Lust, Renato Van De Sompel, Jef Verschoore, Stefaan Lazoore, Natascha Vermeulen, Mariska Verkempynck, Iddy Decock.</p> <p>Er zijn 4 vaste vrijwilligers voor archieven beheerd door derden: Luc Pyncket en Mark Delreux (Sint-Martinusscouts), Gudrun Van Landeghem en Jean-Pierre Bouckaert (Toneelkring Richten).</p>
<p>Bedankingsmomenten voor de vrijwilligers van het archief en 'Ieper verbeeldt'.</p>	<p>Er werden drie bedankingsmomenten georganiseerd voor de vrijwilligers van het Stadsarchief en 'Ieper verbeeldt'. Op 2 maart 2023 organiseerde het archief een aperitiefje voor alle vrijwilligers. Tijdens de Week van de Vrijwilliger werden vrijwilligers aan het woord gelaten op Facebook en Instagram. Op 6 september 2023 waren de vrijwilligers welkom op een zomerse barbecue. Op 14 december 2023 werden alle vrijwilligers uitgenodigd voor een rondleiding door de magazijnen van het archief gevolgd door een drink.</p>
<p>Coördinatie 'Ieper verbeeldt'.</p>	<p>De vrijwilligerswerking van 'Ieper verbeeldt' telt 26 actieve vrijwilligers. In 2023 mocht het Stadsarchief twee nieuwe vrijwilligers verwelkomen Op 31 december 2023 bevat de beeldbank 16.075 beelden (+ 729), waarvan 562 foto's ingevoerd en beschreven zijn, maar nog niet online staan. Wekelijkse permanentie op vrijdagvoormiddag in de leeszaal door Stefaan Beun, Carine Boussemaere, Michel Desrumaux en Gaston Delbeke.</p>

	<p>De jaarlijkse vrijwilligersvergadering ging door op 16 oktober 2023 met 17 aanwezigen. Het overleg met de lokale coördinatoren van 'Westhoek verbeeldt' ging door op 19 september 2023 (regio CO7) en op 18 december 2023 (volledige regio 'Westhoek verbeeldt'). Toonmoment naar aanleiding van Erfgoeddag met de openluchtexpo 'Beestig' (23 april – 30 juni 2023).</p> <p>In samenwerking met CO7 werden vijf leperse nutskasten bekleed met een foto uit de beeldbank. De foto's brengen verdwenen bouwwerken, dorpsgezichten of festiviteiten terug in het hedendaagse straatbeeld. De ingeklede nutskasten zijn sinds oktober 2023 terug te vinden in Sint-Jan, Zillebeke, Voormezele, Dikkebus en Elverdinge.</p> <p>Inzamelmoment foto's in buurthuis d'Oude Kapelle in Ieper op 17 maart en 21 april 2023. Inzamelmoment en toonmoment Palingbeekfoto's tijdens het feestweekend van 50 jaar provinciaal domein Palingbeek op 2 september 2023.</p> <p>In 2023 werd de cursus 'Memorix Maior' twee maal georganiseerd (op 30 januari en 15 juni 2023) om de kennis van de 'Ieper verbeeldt' vrijwilligers over het achterliggend systeem van de beeldbank op te frissen.</p>
Jobstudenten.	<p>3 jobstudenten werden ingezet voor het scannen van bouwdoSSIERS.</p> <p>1 jobstudent stond in voor ondersteuning bij de dagelijkse werking van het archief. Ze werkte de inventarissen VER41_KSA en VER73_Iepers Operettegezelschap af.</p>
Stagiairs.	<p>In 2023 kreeg het archief ondersteuning van 1 stagiair, Alex Bax. Alex werd ingezet als ondersteuning voor de dagelijkse werking van het archief.</p>
ARCHIEFCOMMISSIE	
Archiefcommissie.	<p>De archiefcommissie vergaderde drie keer, op 13 maart 2023, 22 mei 2023 en 16 oktober 2023. Ze besprak het jaarverslag 2022, stand van zaken beleid, werking en activiteiten 2023, vooruitblik jaarplanning 2024, beleidsplanning 2024-2028 in het kader van de (her)aanvraag van een indeling als cultureel-archiefstelling op het bovenlokale niveau. In het kader hiervan was er een plaatsbezoek door de beoordelingscommissie op 14 februari 2023 en een toelichting aan de beoordelingscommissie op 21 februari 2023. Op 15 mei 2023 ontvingen we het voorlopig advies, dat positief was. Op 29 september 2023 werd door de Vlaamse regering de beslissing genomen over de aanvraag voor werkingssubsidies voor de periode 2024-2028. Stadsarchief Ieper blijft erkend als culturele archiefinstelling ingedeeld op het bovenlokale niveau en ontvangt gedurende deze vijf jaar een subsidie van 78.000 euro per jaar.</p>